

DOKUMENTY
WYDARZENIA MARCOWE 1968
KULTURA' PARYŻ, 1969

ARESZTOWANI I SKAZANI

- ✓ Elżbieta Białobrzeska — aresztowana w czerwcu, Wydz. Mat.-Fiz. U.W.
- Seweryn Blumsztajn — Ekonomia Polit. IV r. aresztowany 8. 03. rano, art. 36 MKK, odmowa zeznań w śledztwie.
- ✓ Bujkan Frey-Bielicki, obywatel rumuński, skazany na 1 rok.
- Józef Dajczgewand — Filozofia V r. U.W., aresztowany 8 marca po wiecu, 36 MKK, odmowa zeznań w śledztwie.
- Andrzej Duracz — Matematyka U.W., aresztowany w maju odmowa zeznań w śledztwie.
- ✓ Marian Dąbrowski — Socjologia, V r. U.W., zatrzymany w lipcu w Bratysławie, przekazany władzom polskim, wyrok 1 rok z zawieszeniem na trzy lata za nielegalne przekroczenie granicy.
- ✓ Walery Amielis — aresztowany na pocz. marca, wyrok 8 mies. z zawieszeniem na dwa lata, uprzednio podejrzany o finansowanie „komandosów”.
- Bohdan Baumritter — Ekonomia Polit. II r. U.W., aresztowany w maju, art. 170, proces w Krakowie, wyrok 8 mies. bez zawieszenia.
- ✓ Mirosław Dusza — Prawo U.W., skazany na 1 rok z „chuliganki”.
- Wiktor Górecki — Filozofia U.W., areszt. w marcu, art 36 MKK.
- ✓ Julia Juryś — Germanistyka U.W., areszt. w marcu, art. 170 MKK.
- Andrzej Kościuk — PWSF w Łodzi, aresztowany w Warszawie.
- Sławomir Kretkowski — Historia U.W., wielokrotnie aresztowany, karnie wcielony do wojska na 4 tygodnie, definitywnie zatrzymany 18. 06. 68, art. 36.

- Jacek Kuroń — aresztowany 8 marca, art. 36 MKK i 5 MKK, odmowa zeznań w śledztwie.
- Jadwiga Staniszkis-Lewicka — asystent na Socjologii U.W., zatrzymana po wiecu, wielokrotnie przesłuchiwana, aresztowana w czerwcu 68, art. 164 MKK.
- Jan Lityński — Matematyka U.W., V rok, aresztowany 8 marca przed wiecem, art. 36 MKK, odmowa zeznań w śledztwie.
- Adam Michnik — Historia U.W., aresztowany 9 marca, art. 5 MKK i 36 MKK, odmowa zeznań w śledztwie.
- Karol Modzelewski — aresztowany 8 marca, art. 5 i 36 MKK, odmowa zeznań w śledztwie.
- Marek Orlański — aresztowany a następnie umieszczony w Szpitalu dla nerwowo chorych w Grodzisku.
- ✓ Ewa Puchalska — Matematyka U.W. II rok, aresztowana w czerwcu, delegat wydz. matematycznego w Komitecie Studentkim.
- ✓ Marek Rygier — U.W. Mat.-Fiz. IV rok, aresztowany w czerwcu.
- Aleksander Smolar — U.W., asystent na Ekonomii Politycznej, aresztowany 9 marca, głódówka w więzieniu, w celu przyspieszenia doręczenia sankcji prokuratorskiej, art. 164 MKK, odmowa zeznań w śledztwie.
- Henryk Szlajfer — U.W. Ekonomia Polit. III rok, aresztowany w marcu, art. 5 i 36 MKK.
- ✓ Zygmunt Sniecki — Politechnika Warszawska, Architektura II r., aresztowany 9 marca.
- Krzysztof Topolski — Politechnika Warszawska, proces we wrześniu, wyrok 1,5 roku.
- Barbara Toruńczyk — U.W. Socjologia III rok, aresztowana 9 marca, art. 36 MKK.
- ✓ Wey (brak imienia) — U.W., Prawo, aresztowany.
- ✓ Przemysław Wojtaszcuk — U.W. Matematyka III rok, areszt.
- ✓ Zaklika (brak imienia) — U.W. Prawo I rok, areszt. w marcu, skazany w trybie przyspieszonym na 1 rok.
- ✓ Krzysztof Zarychta — U.W., Prawo, wyrok 1,5 roku.
- Antoni Zambrowski — były asystent na Ekonomii Polit. U.W., aresztowany.
- ✓ Zieliński (brak imienia) — Politechnika Warszawska, przebywa w areszcie.
- Piotr Zebruń — U.W. Filozofia V rok, aresztowany w czerwcu, zwolniony, aresztowany ponownie pod koniec października.
- Bielicki (brak imienia) — aresztowany w marcu, zwolniony po kilku miesiącach.
- ✓ Michał Bielicki — Akademia Medyczna — aresztowany w marcu, zwolniony w czerwcu.

- Teresa Bogucka — U.W. Socjologia IV rok, aresztowana w marcu, zwolniona 9 sierpnia, śledztwo trwa.
- Maciej Czechowski — Uniwersytet Wrocławski — Matematyka I rok, aresztowany w czerwcu w Warszawie, zwolniony, śledztwo trwa.
- Irena Grudzińska — U.W. Romanistyka IV rok, aresztowana w marcu, zwolniona we wrześniu, śledztwo trwa.
- ✓ Jakub Karpiński — U.W., asystent Socjologii, aresztowany w maju, zwolniony 12 września, odmowa zeznań w śledztwie.
- ✓ Bronisława Karst — U.W. Romanistyka, aresztowana w kwietniu, zwolniona w sierpniu.
- ✓ Waldemar Kuczyński — były asystent Ekonomii Polit. U.W., pracował w Ursusie, aresztowany w marcu, w więzieniu zachorował na gruźlicę, zwolniony 28.08.68, odmowa zeznań w śledztwie.
- Irena Lasota — U.W. Filozofia V rok, aresztowana 8 marca po wiecu, zwolniona w sierpniu, śledztwo trwa.
- Aleksander Perski — U.W. Psychologia III rok, aresztowany w marcu, zwolniony 12 września, odmowa zeznań w śledztwie.
- Henryk Rubinsztajn — Polit. Warszawska IV rok, aresztowany w marcu, zwolniony w lipcu.
- Mirosław Sawicki — U.W. Matematyka, aresztowany w marcu, zwolniony w sierpniu.
- Kazimierz Skrzyński-Paszkievicz, PWSM, Warszawa, dyrygentura III r., aresztowany w kwietniu, zwolniony w czerwcu, śledztwo trwa.
- Edward Strasser — aresztowany marzec, zwolniony w sierpniu.
- Szwedziński (brak imienia) — Akademia Medyczna — areszt. w marcu, zwolniony po kilku miesiącach.
- Zbigniew Święcicki — Polit. Warszawska — Architektura IV r., areszt. 10 marca, skazany z art. 170 MKK na 6 miesięcy.
- Wojciech Topiński — U.W. Ekonomia Polit. II r., areszt. w kwietniu; skazany z art. 170 na 8 miesięcy.
- Leszek Wirpsza — U.W. Filozofia IV r., areszt. w marcu, zwolniony pod koniec lipca.
- Zbigniew Wojtas — U.W. Mat.-Fiz. IV r., areszt. w kwietniu, zwolniony w lipcu.
- Andrzej Aranowski — U.W. Ekonomia Polit. IV r., aresztowany w marcu, zwolniony w sierpniu, skazany na grzywnę.
- ✓ Paweł Bąkowski — U.W. Fizyka IV rok, aresztowany w marcu, zwolniony w sierpniu.
- ✓ Sławomir Bielawski — Politech. Warszawska Architektura II r.,

- aresztowany 9 marca, zwolniony w czerwcu, umorzenie z braku dowodów winy.
- ✓ Wojciech Celiński — AM. — II r., aresztowany w marcu, zwolniony 20 lipca.
  - ✓ Bronisław Czarnocha — U.W. Fizyka IV r., areszt. w kwietniu, zwolniony pod koniec lipca.
  - ✓ Jacek Czerwiński — U.W. Ekonomia Polit. III r., aresztowany 11 marca, zwolniony 15 maja, uniewinniony w czasie rozprawy.
  - ✓ Jerzy Diatłowicki — U.W. Socjologia IV r., areszt. w marcu, zwolniony w sierpniu, kolegium — grzywna.
  - Zygmunt Dzieciotowski — U.W. Polonistyka I r., aresztowany pod koniec marca, zwolniony w maju.
  - Stanisław Gómułka — były asystent na Ekonomii Polit. U.W., aresztowany w marcu, zwolniony w sierpniu, śledztwo umorzone.
  - Jan Gross — U.W. Socjologia, aresztowany w marcu, zwolniony w lipcu.
  - Artur Halmin — U.W. Ekonomia Polit., IV r., aresztowany w marcu, zwolniony w czerwcu.
  - Witold Holsztyński — U.W. Matematyka V r., aresztowany w marcu, zwolniony w sierpniu.
  - Iwicki (brak imienia) — U.W. Prawo II r., aresztowany w marcu, zwolniony w sierpniu.
  - ✓ Jerzy Jurkiewicz — absolwent Matematyki U.W., aresztowany w kwietniu, zwolniony w lipcu.
  - Włodzimierz Kefman — absolwent Politechniki Warszawskiej, aresztowany w marcu, zwolniony w sierpniu.
  - Leszek Kopytko — U.W. Ekonomia Polit. IV r., aresztowany w marcu, zwolniony w lipcu.
  - ✓ Janusz Korwin-Mikke — Filozofia U.W., aresztowany, zwolniony pod koniec lipca.
  - ✓ Marcin Król — asystent na Socjologii U.W., aresztowany w kwietniu, zwolniony w lipcu.
  - Andrzej Mencwel — U.W. doktorant polonistyki, aresztowany w czerwcu, zwolniony w sierpniu.
  - Wiktor Nagórski — U.W. Chemia, aresztowany 8 marca, zwolniony w czerwcu, po procesie skazany na 6 miesięcy z „chuliganki”.
  - Andrzej Neumark — Akademia Med. II r., aresztowany w marcu, zwolniony w czerwcu.
  - Marek Owiński — U.W. Ekonomia Polit., III r., aresztowany w marcu, zwolniony w sierpniu.

- Michał Przybyła — U.W. Anglistyka V r., aresztowany w marcu, zwolniony w sierpniu.
- Leon Sford — U.W. Matematyka, aresztowany w marcu, zwolniony w czerwcu.
- ✓ Jan Walc — U.W. Polonistyka III rok, aresztowany w marcu, zwolniony w maju.
- Jarosław Weintraub — U.W. Mongolistyka III r., aresztowany w marcu, zwolniony w sierpniu.
- ✓ Andrzej Zabłudowski — asystent Filozofii U.W., w kwietniu usunięty, aresztowany w czerwcu, zwolniony w sierpniu.
- ✓ Włodzimierz Zagórski — asystent Biologii U.W., aresztowany w marcu, zwolniony w maju, śledztwo umorzone z braku dowodów winy.
- ✓ Andrzej Araszkievicz — U.W. Orientalistyka, aresztowany w marcu, skazany na 2 mies. za zakłócanie porządku publiczn.
- ✓ Mieczysław Bukowczyk — plastyk — aresztowany w marcu, skazany na 4 miesiące z „chuliganki”.
- ✓ Paweł Ejsmont — U.W. Chemia, aresztowany w marcu, skazany na 4 miesiące z „chuliganki”.
- Krzysztof Malarecki — U.W. Socjologia, aresztowany w marcu, skazany na 6 miesięcy.

ponadto w areszcie przebywali:

- Bulzacki — U.W. Fizyka, Głowacki — U.W. Mat.-Fiz., Głowacki — U.W. Archeologia, Godlewski — U.W. Archeologia, Grzelski — U.W. Biologia II r., Aurelia Holzman — U.W. Arabistyka,
- ✓ Kalwas — U.W. Mat.-Fiz., Kowalski — SGPiS, Kotlarski — U.W. Mat.-Fiz., Antoni Maciarewicz — U.W. Historia II r., Wiktor Marciniak — U.W. Historia zapoczn. III r., Lucjan Nowelski, Ostrowski — SGPiS, Andrzej Popiołek — U.W. Socjologia, Jolanta Rogala — U.W., Sagała — U.W. Mat.-Fiz., Andrzej
- Skólski — U.W. Ek. Polit. I r., Więckowski — U.W. Mat.-Fiz., Henryk Wistreich — Polit. Warszawska — Elektronika IV r., Janusz Zamorski — U.W. Matematyka V r., Jacek Zdrojewski — SGPiS.

Pod koniec października nastąpiła fala aresztowań:

Sylvia Poleska — U.W. Filozofia, Bogusława Blajfert — U.W. Filozofia, Ireneusz Szubert — ASP, Włodzimierz Pańkow — Socjologia U.W., Jacek Wejroch — Filozofia U.W., Wittlin (brak imienia) — U.W. Filozofia, Andrzej Zdrodowski — U.W. Filo-

zofia, Krystiana Robb-Narbutt — ASP; Romuald Lubianiec — absolwent ASP, Eugeniusz Smolar, nie przyjęty na studia po rozwiązaniu Wydz. Ekonomii Polit., Jan Grębicki — Fizyka U.W., Andrzej Seweryn — absolwent PWST, ponownie aresztowani: Wiktor Zagórski — U.W. Chemia, Piotr Żebruń — U.W. Filozofia oraz Michał Bogucki — ASP, Romuald Leńkow — ASP i Ryszard Peryt — PWST.

Wyżej wspomniani podejrzani są z art. 170 MKK. Wiadomo, że Eugeniusz Smolar odmawia zeznań w śledztwie, także Andrzej Seweryn. W sprawie tej przesłuchiwano ok. 60 osób z czego ok. 40 zatrzymano w areszcie śledczym od 48-56 godzin.

W tej samej sprawie otwarto śledztwo, odpowiadającym z wolnej stopy: Adamowi Sandauerowi i Michałowi Przybyłe — Anglistyka U.W.

Informacja dot. odbytych procesów:

Julia Juryś — aresztowana w marcu, art. 170 MKK, proces indywidualny rozpoczął się 16 października 68, skazana na 8 mies. Podczas procesu zachowywała się godnie.

Andrzej Duracz (patrz lista), oskarżony z art. 170 MKK, odmawiał odpowiedzi na pytania zadawane w śledztwie, co w znakomitym przemówieniu podczas procesu uzasadnił. Bronili mec.mec. de Virion, i Grabowski, wygłosili świetne przemówienia obrończe. Sąd wydał wyrok uniewinniający.

Równoległe do procesu Duracza odbywał się proces Kretkowskiego i Dajczgewanda oskarżonych z art. 36 MKK. Dajczgewand wygłosił w czasie ostatniego słowa przemówienie polityczne. Prokurator żądał dla Dajczgewanda — 4 lat, a dla Kretkowskiego — 2 lat. Sąd skazał ich na: Dajczgewanda — na 2,5 roku, Kretkowskiego na 1,5 roku.

Od 6-12 grudnia 68 odbywał się proces Blumsztajna i Lityńskiego, oskarżonych z art. 36 MKK. Blumsztajn wygłosił na początku przemówienie, w którym podkreślał wysokie walory ideologiczne i moralne czerwonego harcerstwa, którego jest wychowankiem. Stwierdził też, iż „nie będzie odpowiadał na pytania Sądu, odmawiał odpowiedzi na pytania śledztwa, ze względu na fakt, że wszystko co powiedziałyby wykorzystane będzie przeciwko przyjaciółom i przeciwko niemu samemu”.

Między innymi w charakterze świadków zeznawali Andrzej Mencwel, Stanisław Gómułka, Teresa Bogucka, Irena Grudzińska, Irena Lasota, Maciej Czechowski, Marian Dąbrowski.

Świadek Mencwel, mimo wyczerpujących informacji złożonych

w czasie śledztwa, a które zdecydowanie zaszkodziły oskarżonym, starał się własne zeznania w czasie procesu — podważyć, mówiąc iż w czasie dochodzenia udzielał informacji, na podstawie własnych przypuszczeń a nie faktów, że czynił to w celu maksymalnego wybielenia własnej osoby, a także z przyczyn ambicjonalnych.

Także inni świadkowie odwoływali zeznania złożone w czasie śledztwa. I tak np.: Czechowski odwołał część zeznań. Natomiast Lasota polemizowała konsekwentnie i skutecznie z treścią swych zeznań złożonych w czasie dochodzenia, które to zeznania formułowane były przez przesłuchujących ją funkcjonariuszy bezpieczeństwa w żargonie imputującym podejrzenie treści przez nich zamierzone. Nieugięta postawa Lasoty doprowadzała wielokrotnie przewodniczącego składu sędziowskiego (Kuczyński — sędzia Sądu Wojewódzkiego) do zachowania niegodnego funkcjonariusza „reprezentującego” wymiar sprawiedliwości (pokrzykiwanie na świadka, itp.).

Prokurator Prokuratury Wojewódzkiej — Jarzyna w 45 minutowym przemówieniu, zawierającym śmieszne argumenty, zażądał za przynależność do tajnej organizacji, kary: dla Lityńskiego — 5 lat, a dla Blumsztajna — 4 lat więzienia.

W procesie bronili: mec.mec. Kropiwnicki i Grabiński. Postawa obrony zasługuje na szczególne podkreślenie, a to z następujących powodów: Trwająca godzinę mowa obrończa mec. Kropiwnickiego zawierała liczne akcenty polemiczne ze stanowiskiem oskarżyciela publicznego; między innymi obrońca stwierdził, że w przedmiotowym procesie można najwyżej mówić o istnieniu chemicznego a nie jak chce oskarżenie — nielegalnego związku. Stwierdził dalej, że o ile w przypadku reakcji chemicznej może dojść do powstania nowej całości, to w przypadku wystąpień studenckich nie można łączyć mechanicznie w całość oderwanych i niezależnych od siebie wystąpień studenckich, jakie miały miejsce od 65 roku.

Mecenas Grabiński podejmując polemikę z oskarżycielem, powołał się na orzeczenie Sądu Najwyższego PRL (prawdopodobnie wydane po pierwszej sprawie Górnej), które stwierdza, iż orzeczenie o istnieniu nielegalnego związku musi być oparte o stwierdzenie występujących łącznie następujących cech: wodzostwa, wykonawców, programu, dyscypliny, trwałości. O głębokim zaangażowaniu się mec. Grabińskiego w obronę świadczy też fakt iż uległ on podczas przemówienia atakowi serca. Po przeszło godzinnym przebywaniu pod opieką lekarską, powrócił on wbrew zaleceniom lekarza na salę aby skończyć przemówienie. Ta druga część trwała 1,5 godz. Wbrew twierdzeniom prasy stołecznej oskarżeni ani częściowo ani całkowicie nie przyznali się do winy. Natomiast